

# Popis předmětu

|                          |                        |                  |                  |
|--------------------------|------------------------|------------------|------------------|
| <b>Zkratka předmětu:</b> | KAP/MBN                | <b>Strana:</b>   | 1 / 4            |
| <b>Název předmětu:</b>   | Mezinárodní bezpečnost |                  |                  |
| <b>Akademický rok:</b>   | 2023/2024              | <b>Tisknuto:</b> | 26.05.2024 03:44 |

|                                          |                                           |          |          |                              |               |
|------------------------------------------|-------------------------------------------|----------|----------|------------------------------|---------------|
| <b>Pracoviště / Zkratka</b>              | KAP / MBN                                 |          |          | <b>Akademický rok</b>        | 2023/2024     |
| <b>Název</b>                             | Mezinárodní bezpečnost                    |          |          | <b>Způsob zakončení</b>      | Zkouška       |
| <b>Akreditováno/Kredity</b>              | Ano, 6 Kred.                              |          |          | <b>Forma zakončení</b>       | Kombinovaná   |
| <b>Rozsah hodin</b>                      | Přednáška 2 [HOD/TYD] Seminář 2 [HOD/TYD] |          |          | <b>Zápočet před zkouškou</b> | NE            |
| <b>Obs/max</b>                           | Statut A                                  | Statut B | Statut C | <b>Počítán do průměru</b>    | ANO           |
| <b>Letní semestr</b>                     | 0 / -                                     | 10 / -   | 0 / -    | <b>Min. (B+C) studentů</b>   | nestanoveno   |
| <b>Zimní semestr</b>                     | 0 / -                                     | 0 / -    | 0 / -    | <b>Opakovaný zápis</b>       | NE            |
| <b>Rozvrh</b>                            | Ano                                       |          |          | <b>Vyučovaný semestr</b>     | Letní semestr |
| <b>Vyučovací jazyk</b>                   | Čeština                                   |          |          | <b>Počet dnů praxe</b>       | 0             |
| <b>Volně zapisovatelný předmět</b>       | Ano                                       |          |          |                              |               |
| <b>Hodnotící stupnice</b>                | 1 2 3 4                                   |          |          |                              |               |
| <b>Počet hodin kontaktní</b>             | 0                                         |          |          |                              |               |
| <b>Automat. uzn. záp. před zk.</b>       | Ne                                        |          |          |                              |               |
| <b>Periodicita</b>                       | K                                         |          |          |                              |               |
| <b>Nahrazovaný předmět</b>               | Žádný                                     |          |          |                              |               |
| <b>Vyloučené předměty</b>                | Nejsou definovány                         |          |          |                              |               |
| <b>Podmiňující předměty</b>              | Nejsou definovány                         |          |          |                              |               |
| <b>Předměty informativně doporučené</b>  | Nejsou definovány                         |          |          |                              |               |
| <b>Předměty, které předmět podmiňuje</b> | Nejsou definovány                         |          |          |                              |               |

## Cíle předmětu (anotace):

Předmět je vytvořen tak, aby studentům přiblížil komplexní problematiku mezinárodní a regionální bezpečnosti 20. a 21. století z teoretického i empirického hlediska. Zaměřuje se přitom na všechna hlavní témata, která s bezpečností v současném světě souvisí - na vývoj konceptu bezpečnosti v návaznosti na proměnu mezinárodního systému, na typologie a sektorové pojetí bezpečnosti se zvláštní pozorností upřenou na vojenskou, lidskou a energetickou bezpečnost, na možnosti udržení míru v mezinárodním systému a jednotlivých regionech, na zkoumání průběhu a příčin konfliktů, na typologie a teorie konfliktů, na nástroje a způsoby předcházení a řešení konfliktů, na roli různých typů aktérů (států, mezinárodních institucí, nevládních organizací apod.) při udržení míru a bezpečnosti a řešení konfliktů či na otázky spojené s OSN a fungováním systému kolektivní bezpečnosti a kolektivního managementu konfliktů. Opomenuta tedy nebude ani otázka základních konceptů a teorií vztahujících se k bezpečnostní problematice, ani představení současných trendů v mezinárodní a regionální bezpečnostní politice. Po skončení studené války se mluví o tom, že v oblasti bezpečnosti a míru došlo k tzv. obratu k regionům. Z tohoto důvodu se kurz do velké míry bude zabývat vedle systémové roviny také regionální úrovní analýzy, kde bude upřena pozornost na posilování regionální bezpečnostní dynamiky v současných světových regionech a na roli regionálně mocných států a regionálních organizací při udržování bezpečnosti a řešení konfliktů.

## Požadavky na studenta

Studenti budou průběžně číst povinnou literaturu týkající se probíraných témat a během semestru vypracují cca 10-15 minutovou prezentaci týkající se části povinné literatury, kterou budou postupně představovat během seminářů. Studenti dále napíší seminární práci na téma, které se bude týkat některého z probíraných tematických okruhů. Všichni studenti se musí účastnit společného kolokvia. Kurz je zakončen kombinovanou zkouškou, která ověří znalost odpřednášené látky a povinné literatury.

## Obsah

1. Pojmové vymezení mezinárodní a regionální bezpečnosti 1 - bezpečnost, hrozba, riziko, referenční objekt, sekuritizace, neutralita, kolektivní obrana a bezpečnost, nezúčastněnost apod.
2. Pojmové vymezení mezinárodní a regionální bezpečnosti 2 - definice a typologie válek a ozbrojených konfliktů (moderní války, postmoderní války, asymetrické konflikty, občanské války, terorismus apod.)
3. Teoretické přístupy ke studiu bezpečnosti, hrozeb a konfliktů

4. Vojenská bezpečnost - vojenské hrozby, revoluce ve válečnictví a její vliv na proměny přístupu k vojenské bezpečnosti, privatizace bezpečnosti, zbraně hromadného ničení a hrozby z nich plynoucí
5. Energetická bezpečnost - strategické suroviny, alokace zdrojů, rizika plynoucí z energetické závislosti
6. Lidská bezpečnost - security-development nexus a jeho interpretace a dopady na bezpečnostní politiky
7. Slabé, rozpadající se a rozpadlé státy a tzv. nezbedné státy (rogue states) a bezpečnostní otázky s nimi spojené
8. Teorie konfliktů a konfliktní cyklus - teoretické přístupy vysvětlující příčiny válek a ozbrojených konfliktů, průběh a dynamika konfliktu
9. Nástroje zajištění a udržování současné mezinárodní a regionální bezpečnosti a řešení konfliktů - mírové nástroje, použití síly, preventivní diplomacie, peacekeeping, budování míru, postkonfliktní rekonstrukce, tzv. humanitární intervence, odzbrojení a kontrola zbrojení apod.
10. Aktéři zajištění a udržování současné mezinárodní a regionální bezpečnosti a řešení konfliktů - státy, Organizace spojených národů, nevládní organizace apod.
11. Regionální bezpečnost 1 - regionální bezpečnostní dynamika, regionální bezpečnostní komplexy, zóny míru a zóny války
12. Regionální bezpečnost 2 - role regionálních mocností a regionálních režimů a organizací při řešení lokálních konfliktů a zajišťování regionální bezpečnosti a stability
13. Aktuální otázky mezinárodní a regionální bezpečnosti - proměna charakteru konfliktů, nevojenské hrozby, nárůst aktivit nestátních ozbrojených skupin apod.

## Studijní opory

### Garanti a vyučující

- **Garanti:** Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová, Ph.D.
- **Přednášející:** Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová, Ph.D. (100%)
- **Vede seminář:** Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová, Ph.D. (100%)

### Literatura

- **Základní:** Buzan, Barry; Waeber, Ole. *Regions and powers : the structure of international security*. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. ISBN 978-0-521-89111-0.
- **Základní:** Crocker, Chester A.; Hampson, Fen Osler; Aall, Pamela R. *Rewiring regional security in a fragmented world*. 1st pub. Washington : United States Institute of Peace Press, 2011. ISBN 978-1-60127-070-2.
- **Doporučená:** Alagappa, Muthiah. *Asia's Security Environment: From Subordinate to Region Dominant System*. Stanford UP, 2008.
- **Doporučená:** Esman, Milton J.; Herring, Ronald J. *Carrots, sticks, and ethnic conflict : rethinking development assistance*. 1st paperback ed. Michigan : The University of Michigan Press, 2003. ISBN 0-472-08927-7.
- **Doporučená:** Waisová, Šárka. *Evropská energetická bezpečnost*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-148-9.
- **Doporučená:** ROTBERG, Robert I. *Failed States, Collapsed States, Weak States: Causes and Indicators*. In ROTBERG, Robert I. (ed.): *State Failure and State Weakness in a Time of Terror*, Washington D.C., 2003.
- **Doporučená:** Luttwak, Edward N. *Give War a Chance*. Foreign Affairs Vol. 78, No. 4, s. 36-44, 1999.
- **Doporučená:** Townshend, Ch. *Historie moderní války*. Praha: Mladá fronta., 2007.
- **Doporučená:** Oberleitner, Gerd. *Human Security: A Challenge to International Law?*. Global Governance, Vol. 11, 2005.
- **Doporučená:** Reveron, Derek S.- Mahoney-Norris, Kathleen A. *Human Security in a Borderless World*. Boulder, Co: Westview, 2011.
- **Doporučená:** *International Commission on Intervention and State Sovereignty (2001): The Responsibility to Protect*, s. xi-20.
- **Doporučená:** Diehl, Paul F. *International Peacekeeping. With new epilogue on Somalia, Bosna, and Cambodia*. The John Hopkins University Press, 1994.
- **Doporučená:** Ondřej, J. *Odzbrojení prostředek zajištění mezinárodní bezpečnosti*. Pelhřimov: Aleš Čeněk, 2005.
- **Doporučená:** Lemke, Douglas. *Regions of war and peace*. Cambridge University Press: Cambridge, 2002.
- **Doporučená:** Buzan, B. - de Wilde, J. - Waver, O. *Security. A new framework for analysis*. Boulder: London, 1995.
- **Doporučená:** Boot, Max. *The Evolution of Irregular War*. Foreign Affairs, Vol. 92, No. 2., 2013.
- **Doporučená:** Flint, C. *The Geography of War and Peace*. New York: Oxford University Press, 2005.
- **Doporučená:** Rothschild, Emma. *What is Security? In: Daedalus*. Journal of the American Academy of Arts and Science., 1995.

**Časová náročnost****Všechny formy studia**

| Aktivita                                                              | Časová náročnost aktivity [h] |
|-----------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| Příprava prezentace (referátu) [3-8]                                  | 10                            |
| Vypracování seminární práce v magisterském studijním programu [5-100] | 44                            |
| Kontaktní výuka                                                       | 52                            |
| Příprava na zkoušku [10-60]                                           | 50                            |
| <b>Celkem:</b>                                                        | <b>156</b>                    |

**Hodnotící metody**

**Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:**

Kombinovaná zkouška,

**Odborné dovednosti - odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:**

Demonstrace dovedností (praktická činnost),

Individuální prezentace,

Seminární práce,

**Obecné způsobilosti - obecné způsobilosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:**

Individuální prezentace,

Seminární práce,

**Předpoklady**

**Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:**

charakterizovat různé typy konfliktů

vysvětlit proměny definice pojmu bezpečnost v závislosti na změnách mezinárodního systému

zhodnotit koncepty národní bezpečnosti, mezinárodní bezpečnosti a lidské bezpečnosti

**Odborné dovednosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:**

klasifikovat různé typy mezinárodních organizací podle přístupu k zajištění mezinárodní bezpečnosti

**Obecné způsobilosti - před zahájením studia předmětu je student schopen:**

mgr. studium: používají své odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti alespoň v jednom cizím jazyce,

**Vyučovací metody**

**Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:**

Přednáška s diskusí,

Samostudium,

**Odborné dovednosti - pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:**

Analyticko-kritická práce s textem,

Seminární výuka (diskusní metody),

**Obecné způsobilosti - pro dosažení obecných způsobilostí jsou užívány vyučovací metody:**

Analyticko-kritická práce s textem,

Seminární výuka (diskusní metody),

**Výsledky učení**

**Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:**

charakterizovat vývoj konceptu bezpečnosti v návaznosti na proměnu mezinárodního systému  
rozlišit a definovat různé koncepty bezpečnosti  
vymezit a vysvětlit pojem regionální bezpečnostní komplex  
vysvětlit komplexní problematiku mezinárodní a regionální bezpečnosti 20. a 21. století z teoretického i empirického hlediska  
vysvětlit základní koncepty a teorie vztahující se ke studiu mezinárodní a regionální bezpečnosti

#### Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

identifikovat různé druhy hlavních hrozeb regionální bezpečnosti v současném mezinárodním systému  
kvalifikovat a definovat příčiny hrozeb s využitím odpovídajícího teoretického rámce  
na základě analýzy konkrétního konfliktu samostatně interpretovat úspěchy či neúspěchy jeho řešení

#### Obecné způsobilosti - po absolvování předmětu je student schopen:

mgr. studium: dle vyvíjejících se souvislostí a dostupných zdrojů vymezí zadání pro odborné činnosti, koordinují je a nesou konečnou odpovědnost za jejich výsledky,  
mgr. studium: srozumitelně a přesvědčivě sdělují odborníkům i širší veřejnosti vlastní odborné názory,  
mgr. studium: používají své odborné znalosti, odborné dovednosti a obecné způsobilosti alespoň v jednom cizím jazyce,

#### Předmět je zařazen do studijních programů:

| Studijní program   | Typ stud.  | Forma stud. | Obor               | Etapa | V.st.pl. | Rok  | Blok                                    | Statut | D.roč. | D.sem. |
|--------------------|------------|-------------|--------------------|-------|----------|------|-----------------------------------------|--------|--------|--------|
| Mezinárodní vztahy | Navazující | Prezenční   | Mezinárodní vztahy | 1     | 21-1,2,3 | 2023 | Povinně volitelné - bezpečnostní studia | B      | 1      | LS     |
| Politologie        | Navazující | Prezenční   | Mezinárodní vztahy | 1     | 20-4     | 2023 | Povinně volitelné - bezpečnostní studia | B      | 1      | LS     |